

LIETUVIŲ KALBA IR LITERATŪRA
DAILĖ
MUZIKA
ANGLŲ KALBA

(NE)MATOMAS PASAULIS

INTEGRUOTOS PAMOKOS
(trukmė pasirinktinai 45/60/90 min.)

KLASĖ: 6

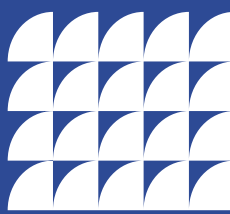
*Lilija Bručkienė, lietuvių kalbos mokytoja ekspertė
Ingrida Bertulienė, muzikos mokytoja ekspertė
Kristina Gedbudienė, anglų kalbos mokytoja*

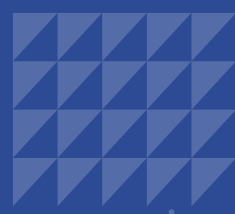
SIELĄ – JŪRAI!

VANDENYNUI – MEILĖ!

GYVYBEI – RŪPESTĮ!

BURES – VĖJUI!

UGDOMOS MOKINIŲ KOMPETENCIJOS

BENDROSIOS:

SOCIALINĖ- PILIETINĖ

gerbia ir toleruoja įvairių kultūrų, lyties, socialinių ir amžiaus grupių žmones, suvokia save kaip bendruomenės ir visuomenės narį. Konstruktyviai bendradarbiauja siekdamas bendro tikslo, geba valdyti konfliktus, kuria ir palaiko draugiškus santykius, yra empatiškas, padeda kitiems;

KOMUNIKAVIMO

siekia konstruktyvaus dialogo, atsakingai vartoja kalbą. Supranta ir perduoda įvairaus pobūdžio žodinius ir nežodinius pranešimus, bendrauja atsižvelgdamas į tikslą, adresatą, situaciją. Randa, kritiškai vertina, apibendrina informaciją ir tinkamai ją pateikia kitiems;

PAŽINIMO

siekia pažinti save, smalsus. Kryptingai pasirenka ir taiko pažinimo metodus, saugiai tyrinėja, nuosekliai, logiškai, kritiškai mąsto, analizuoja ir sprendžia problemas, daro pagrįstas išvadas. Geba aprašyti pasaulį kalba, vaizdais, simboliais, matematinėmis ir kitomis priemonėmis.

DALYKINĖS:

Skaitymo, rašymo ir komunikavimo gimtąja bei užsienio kalba kompetencijos.

Klausantis muziką interpretuoti matomus vaizdus.

Išanalizuoti ir susisteminti pateiktą faktinę informaciją.

MOKYMOSI UŽDAVINIAI:

Naudodamiesi Lietuvos jūsų muziejaus ekspozicijos informacija, mokiniai:

1. Interpretuos ir sistemins informaciją, remiantis ja ir savo žiniomis įvardys, svarstys ir pateiks savo argumentuotą nuomonę apie tai, kas yra gražu.
2. Atlikdami užduotis, suvoks, kaip žinojimas gali pakeisti suvokimą apie realybę.
3. Gebės palyginti išorės požymius su vidinėmis savybėmis.

PAMOKŲ MUZIEJUJE TIKSLAS – ugdyti gebėjimą suvokti gamtos reiškinius kaip detales, galinčias atskleisti pasaulio vientisumą.

INTEGRUOTŲ PAMOKŲ SITUACIJA – žinias apibendrinančios ir gebėjimus bei kompetencijas ugdančios pamokos.

LIETUVIŲ KALBA IR LITERATŪRA

Tai pamokos „Miniatiūra“ tęsinys. Prieš atvykdami į muziejų mokiniai yra susipažinę su miniatiūros rašymo teorija, žino, kas yra tema, pagrindinė mintis, idėja, potekstė, geba analizuoti informacinio pobūdžio tekstus.

ANGLŲ KALBA

Tai pamokos „Publicistikos informaciniai žanrai ir komunikacija: reportažas“ tęsinys. Prieš atvykdami į muziejų mokiniai supažindinami su reportažo rengimo kriterijais: eiga, informatyvumu, estetika, aiškos dikcijos bei funkcinio stiliaus požymiais. Išanalizuojami keli reportažo pavyzdžiai anglų kalba.

MUZIKA

Tai muzikos klausymo pamoka. Prieš atvykdami į muziejų mokiniai yra susipažinę su muzikos išraiškos priemonėmis bei išbandę keletą skirtingų muzikos klausymo metodų.

ETIKA

Išankstinio pasiruošimo nereikia. Užsiėmimo metu numanomai pakitęs požiūris į grožio sąvoką bus sėkmės kriterijus.

GAMTA

Rekomenduojama nagrinėti tema prieš atvykstant į muziejų yra „Gyvybės kilmė“. Pamokoje būtina aptarti biologinių rūšių įvairovę ir priežastis.

DAILĖ

Mokiniai prieš atvykdami į muziejų yra susipažinę su kompozicijos kūrimo principais, įvaldę keletą technikų, aptarę strategiją stebėti ir fiksuoti objektus artimoje aplinkoje. Aptartos mobiliųjų telefonų galimybės fotografuoti.

Prieš pradedant mokomąsias veiklas Jūrų muziejuje rekomenduojama su mokiniais aptarti laiko vadybos klausimus, susitikimų vietą ir elgesio viešose vietose susitarimus. Taip pat rekomenduojama kas 35–40 min. daryti 10 min. pertraukas. Jeigu mokomosios veiklos trunka ilgai, rekomenduojama viena ilgesnė pietų pertrauka.

***1, 3, ir 8 veiklos yra privalomos. Kitos pasirenkamos pagal galimybes ir poreikius.**

MOKYMOSI VEIKLOS Veiklų laikas yra rekomendacinio pobūdžio. Įvadas 1 veikla. Kas yra gražu? 2 veikla. Muzikos klausymo ir interpretavimo užduotis (I dalis). 3 veikla. Faktinės informacijos apie pavojingas žuvis, esančias ekspozicijoje, analizė, susisteminimas bei išvadų darymas. 4 veikla. Muzikos klausymo ir interpretavimo užduotis (II dalis). 5 veikla. Miniatiūros rašymas. 6 veikla. Reportažas anglų kalba „Why do predator fish need bright colours?“ 7 veikla. Labiausiai patikusių žuvų fotografavimas. 8 veikla. Kaip pasikeitė jūsų požiūris po to, kai sužinojote faktus apie gražias žuvis?	LIETUVOS JŪRŲ MUZIEJAUS EKSPOZICIJA 2 aukštas JŪRA – GYVYBĖS LOPŠYS Plėšrūs ir pavojingi
---	---

IVADAS Trukmė: 15 min. Priemonės: mobilieji telefonai. Mokiniai suskirstomi į grupes (patys sugalvoja grupių pavadinimus). Mokytojas. <i>Pateikiama užduotis – išsirinkti 3 gražiausias žuvis ir pateikti 3 argumentus, kodėl jos pasirinktos (1 eksponatas – 1 argumentas).</i> Jie turi galimybę, nufotografuoti eksponatą tam, kad žinotų jo pavadinimą.	VEIKLAI ĮGYVENDINTI NAUDOJAMOS MUZIEJAUS EKSPOZICIJOS DALYS Muziejaus prieigos erdvė – muziejaus aikštelė. Esant blogam orui galima erdvė muziejaus viduje (1 aukšto ekspozicija „Nuo upelio iki vandenyno“).
---	--

MOKYMOSI VEIKLOS 1 veikla. Kas yra gražu? Trukmė: 10 min. Priemonės: mokinio užduočių lapai (priedas 1, 2), rašikliai, mobilieji telefonai. Mokiniai apžiūrėję ekspoziciją grupėmis renkasi sutartoje vietoje ir surašo surinktą informaciją pagal atitinkamas kategorijas (žr. priedas 1). Remdamiesi pateiktais klausimais (žr. priedas 2) diskutuoja grupėse apie tai, koks grožio kriterijus dominuoja klasėje. Įžvalgas užrašo ant pateiktų lapų ir prisega prie 1 priedo.	VEIKLAI ĮGYVENDINTI NAUDOJAMOS MUZIEJAUS EKSPOZICIJOS DALYS Muziejaus prieigos erdvė – muziejaus aikštelė. Esant blogam orui galima erdvė muziejaus viduje (1 aukšto ekspozicija „Nuo upelio iki vandenyno“). INTEGRACIJA Etika. Prigimtis ir savitumas.
---	--

2 veikla. Muzikos klausymo ir interpretavimo užduotis (I dalis) Trukmė: 15 min. Priemonės: mobilieji telefonai, grojaraštis ir mokinio užduočių lapai (priedas 3). Mokytojas. <i>Šioje erdvėje klausydami pateiktų muzikinių kūrinių, pasižymėkite žuvis, atitinkančias muzikos nuotaiką, ir argumentuokite, kodėl jas pasirinkote.</i> Pateikiamas grojaraštis iš trijų kūrinių fragmentų, maždaug po 2 min. Mokiniai, klausydamiesi grojaraščio nurodytoje erdvėje stebi ir pasirenka žuvis, atitinkančias muzikos nuotaiką. Pasirinkimus užrašo/fiksuoja telefone, žymisi argumentus kodėl.	VEIKLAI ĮGYVENDINTI NAUDOJAMOS MUZIEJAUS EKSPOZICIJOS DALYS 2 aukštas JŪRA – GYVYBĖS LOPŠYS Plėšrūs ir pavojingi INTEGRACIJA Teminė Muzika. Emociniai potyriai ir pagavos.
3 veikla. Faktinės informacijos apie pavojingas žuvis, esančias ekspozicijoje analizė, susistemėjimas bei išvadų darymas. Trukmė: 15 min. Priemonės: mokinio užduočių lapai (priedas 4), informacinė medžiaga (priedas 5). Mokytojas. <i>Atlikus klausymo užduotį, kviečia mokinius grupuoti ir užpildyti „mąstymo žemėlapius“.</i> Mokiniai susigrupuoja į grupes, kurios buvo sudarytos atvykus į muziejų, ir mąstymo žemėlapiu metodu susistemina faktinę informaciją apie jiems jau pažįstamas žuvis (žr. priedas 4).	VEIKLAI ĮGYVENDINTI NAUDOJAMOS MUZIEJAUS EKSPOZICIJOS DALYS Muziejaus prieigos erdvė – muziejaus aikštelė. Esant blogam orui galima erdvė muziejaus viduje (1 aukšto ekspozicija „Nuo upelio iki vandenyno“). INTEGRACIJA Teminė Gamta. Gyvybės kilmė.
4 veikla. Muzikos klausymo ir interpretavimo užduotis (II dalis) Trukmė: 10 min. Priemonės: mokinio užduočių lapai (priedas 3). Mokytojas. <i>Šioje erdvėje iš naujo klausydami pateiktų muzikinių kūrinių, pasižymėkite, kaip pasikeitė jūsų pasirinkimas.</i> Mokiniai, susipažinę su pavojingų žuvų savybėmis, dar sykį aplanko tą pačią erdvę ir pažymi, ar jų pasirinkimas pasikeitė ir kas lėmė tą pasikeitimą (10 min.) NAMŲ DARBAS. Savo galutines išvalgas mokiniai pateikia grįžę iš muziejaus mokytojui raštu ir yra įvertinami.	VEIKLAI ĮGYVENDINTI NAUDOJAMOS MUZIEJAUS EKSPOZICIJOS DALYS 2 aukštas JŪRA – GYVYBĖS LOPŠYS Plėšrūs ir pavojingi INTEGRACIJA Teminė Muzika. Emociniai potyriai ir pagavos Tarpdalykinė Gamta. Gyvybės kilmė. Etika. Prigimtis ir savitumas.

5 veikla. Miniatiūros rašymas. Trukmė: 20 min. Priemonės: Popieriaus lapai, rašikliai. Mokytojas. Mokiniai motyvuojami kūrybinei užduočiai. Plėšriųjų žuvų ekspozicijoje išsirenka sau patinkantį eksponatą, stebi jo elgesį, prisimena teorinę medžiagą apie pasirinktą žuvį ir pasižymi idėjas, asociacijas ir kūrybinius impulsus apie tai, kas nematoma iš pirmo žvilgsnio. NAMŲ DARBAS. Miniatiūrą baigia rašyti namuose ir atsiunčia mokytojai.	VEIKLAI ĮGYVENDINTI NAUDOJAMOS MUZIEJAUS EKSPOZICIJOS DALYS 2 aukštas JŪRA – GYVYBĖS LOPŠYS Plėšrūs ir pavojingi INTEGRACIJA Teminė Lietuvių kalba ir literatūra. Miniatiūra kaip požiūris į (ne)matomą pasaulį. Tarpdalykinė Gamta. Gyvybės kilmė. Etika. Prigimtis ir savitumas.
---	---

6 veikla. Reportažas anglų kalba „Why do predator fish need bright colours?“ Trukmė: 15 min. Priemonės: Mobilieji telefonai, informacinė medžiaga (žr. priedas 5). Mokytojas. Mokytojas primena reportažo kūrimo principus, aktualizuoja užduotį. Mokiniai, naudodamiesi parengta medžiaga (gamta), savo grupėse turi parengti reportažą tema „What factors influence bright colours and nice forms of the creatures in nature?“ („Kokie faktoriai įtakoja ryškias spalvas ir gražias formas gamtoje?“) anglų kalba. Reportažo trukmė – apie 3 min. Reportažą nufilmuoti. NAMŲ DARBAS. Reportažą suredaguoja ir nusiunčia mokytojai.	VEIKLAI ĮGYVENDINTI NAUDOJAMOS MUZIEJAUS EKSPOZICIJOS DALYS 2 aukštas JŪRA – GYVYBĖS LOPŠYS Plėšrūs ir pavojingi INTEGRACIJA Teminė „Publicistikos informaciniai žanrai ir komunikacija: reportažas“ Tarpdalykinė Gamta. Gyvybės kilmė. Etika. Prigimtis ir savitumas.
---	---

7 veikla. Labiausiai patikusių žuvų fotografavimas. Trukmė: 5 min. Vieta: Ekspozicija „Pavojingos žuvys“ Priemonės: mobilieji telefonai. Lankydami ekspozicijoje, fotografuoja gražias, įdomias ir kažkuo jiems ypatingas žuvis. Esant galimybei galima muziejuje pasidaryti eskizus. KITOS PAMOKOS VEIKLA MOKYKLOJE. Remdamiesi savo potyriais ir nuotraukomis, kuria eskizus ir atlieka kūrybinius darbus pasirinkta technika.	VEIKLAI ĮGYVENDINTI NAUDOJAMOS LIETUVOS JŪSŲ MUZIEJAUS EKSPOZICIJOS DALYS 2 aukštas JŪRA – GYVYBĖS LOPŠYS Plėšrūs ir pavojingi INTEGRACIJA Teminė Dailė. (Ne)matomas pasaulis. Tarpdalykinė Gamta. Gyvybės kilmė. Etika. Prigimtis ir savitumas.
--	---

8 veikla. Kaip pasikeitė jūsų požiūris po to, kai sužinojote faktus apie gražias žuvis? Trukmė. 10 min. Priemonės. Mokinio užduočių lapai su klausimais diskusijai (žr. priedas 6). Mokytojas. Moderuoja diskusiją. Mokiniai grupėse diskutuoja pagal iš anksto paruoštus klausimus (priedas 6), fiksuoja požiūrio pokytį vertybiniame lygmenyje.	VEIKLAI ĮGYVENDINTI NAUDOJAMOS LIETUVOS JŪSŲ MUZIEJAUS EKSPOZICIJOS DALYS Muziejaus prieigos erdvė – muziejaus aikštelė. Esant blogam orui galima erdvė muziejaus viduje (1 aukšto ekspozicija „Nuo upelio iki vandenyno“). INTEGRACIJA Tarpdalykinė Gamta. Gyvybės kilmė. Etika. Prigimtis ir savitumas.
---	---

PAMOKOS REFLEKSIJA, ĮSIVERTINIMAS Trukmė: 5 min. Pokalbis grupėse, kuriose dirbo pagal pasiūlytas kryptis „Pastebėjau, patiko, norėčiau pasiūlyti“.	Rekomenduojama atlikti mokykloje grįžus iš edukacinės erdvės klasės valandų metu.
--	---

NAMŲ DARBAI Skelbiami grupėms veiklos eigoje: 1. Muzika. Savo galutines išvalgas, kaip pasikeitė jų pasirinkimai perskaičius faktinę informaciją apie žuvis, mokiniai pateikia grįžę iš muziejaus mokytojai raštu ir yra įvertinami neformaliu vertinimu. 2. Lietuvių kalba ir literatūra. Pradėtą rašyti muziejuje miniatiūrą baigia rašyti namuose, atsiunčia mokytojai ir yra įvertinami pagal atitinkamus kriterijus. 3. Anglų kalba. Muziejuje nufilmuotą reportažą suredaguoja ir nusiunčia mokytojai. Pamokoje pristato ir yra įvertinami pagal atitinkamus kriterijus.	
---	--

SITUACIJA PO PAMOKOS MUZIEJUJE

REFLEKSIJA

Mokiniai grupėse, kuriose dirbo, atlieka refleksiją *Pastebėjau, patiko, norėčiau pasiūlyti* klasės valandėlės metu.

Lietuvių kalba ir literatūra

Grįžus mokykloje rekomenduojama tęsti nagrinėti temą pamokose apie regimą/neregimą pasaulį nagrinėjant pasirinktą kūrinį (L. Carroll „Alisa Veidrodžio karalystėje“, N. Babbitt „Amžinieji Takiai“ ir pan.), akcentuoti gebėjimą pažinti iš pirmo žvilgsnio neregimo pasaulio ženklus.

Anglų kalba

Pristato reportažus, aktualizuoja gyvenimišką patirtį.

Dailė

Remdamiesi savo potyriais ir nuotraukomis, kuria eskizus ir atlieka kūrybinius darbus pasirinkta technika.

Muzika

Apibūdina sukeltus įspūdžius ir gali įvardinti, kaip nuo konteksto ir sužinotos informacijos keičiasi požiūris į emocinį poveikumą.

REZULTATAS

Surengta ir pristatyta bendruomenei mokinių kūrybinių darbų paroda: iliustruota miniatiūra (tekstas ir nupiešta žuvis). Pristatymo metu kiekvienas darbas pristatomas skambant muzikai, pasirinktai iš grojaraščio, naudoto atliekant darbą.

VERTINIMAS IR KRITERIJAI

Mokiniai yra susipažinę su mokytojo vertinimo sistema.

Lietuvių kalba

Vertinama miniatiūra pagal kriterijus: turinys, raiška, raštingumas.

Muzika

Neformalusis vertinimas.

Angų kalba

Vertinamas reportažas anglų kalba pagal kriterijus: struktūra, informatyvumas, raiška, žodyno vartojimas.

Dailė

Neformalusis vertinimas.

Priedas 1

SPALVA	FORMA	ISPŪDINGOS DETAĻĒS	JAUSMAS	KITA

Priedas 2

1. Kokie požymiai klasės nariams svarbiausi, kai kalbame apie grožį?

2. Kas yra grožis? (užrašyti 1 sakinį)

Priedas 3

Rekomenduojami kūriniai klausymui:

1 kūrinys D. Scarlatti Sonata f-moll, K466 <https://www.youtube.com/watch?v=5neQMIDHbgs>

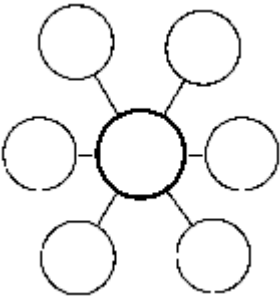
2 kūrinys F. Liszt Etiudas „Un sospiro“ Des-dur https://www.youtube.com/watch?v=po_a1SmZKLs

3 kūrinys A. Part „Spiegel im Spiegel“ („Veidrodis veidrodyje“) <https://youtu.be/U4RmJaP683A>

Lentelė muzikos klausymo užduočiai pildoma po veiklų muziejuje, grįžus į mokyklą.

Muzikos kūrinys	Pasirinkta žuvis	Argumentai (panaudoti muzikines sąvokas)	Ar pasikeitė pasirinkimas, sužinojus apie žuvų savybes? Kodėl?
1 kūrinys			
2 kūrinys			
3 kūrinys			

Priedas 4

Mąstymo žemėlapis	Mąstymo procesas	Raktiniai žodžiai	Klausimai
Burbulo žemėlapis 	Apibūdinimas	Apibūdinkite, naudokite vaizdingą kalbą, apibūdinkite savybes, charakterį, parametrus būdvardžiais	Kaip Jūs apibūdintumėte šį daiktą /reiškinį/ gyvūną? Kokius būdvardžius naudotumėte?

Priedas 5

Akmenžuvė (*Synanceia horrida*). Ši žuvis gavo savo vardą dėl panašumo į koralų rifų akmenis. Jei kas nors netyčia užlipa ant jo, „akmuo“ atgyja ir aukai į koją susminga mirtinai nuodingi nugarinio peleko dygliai. Po to žmogus praleidžia kelias valandas baisioje kančioje ir, laiku negavęs priešnuodžio, miršta. Jų nugaros pelekas turi 12 aštriausių dyglių, kurių kiekviename maišelis su nuodais. Atsižvelgiant į akmenžuvių įprotį ilsėtis sekluose, galima užminti ant jų ir gauti nuodų dozę. Pavojingiausios atogrąžų žuvys aptinkamos sekliuose Ramiojo ir Indijos vandenyno vandenyse, taip pat Raudonojoje jūroje ir prie Australijos, Indonezijos bei Filipinų krantų.

Zebražuvė (kitai vadinama sparnuote, dygle, žuvimi-liūtu) užauga iki 40 centimetrų ilgio. Gyvūnas sveria maždaug 1 kilogramą. Įspūdingiausia šio povandeninio pasaulio gyventojo spalva. Yra tiek daug skirtingų raštų ir spalvų! Juostelės būna raudonos, rudos, geltonos ir melsvos spalvos. Kai žuvis praskleidžia pelekus, priekyje ji iš tiesų tampa kaip liūtas: jos plačiai išsiskleidę smaigaliai ir marga spalva primena liūto gaurus. Šoniniai peleakai gali būti pilkšvo atspalvio. Šios plėšrūnės medžioja dviem būdais: pasyviai ir aktyviai. Kai zebražuvė medžioja pasyviai, ji maskuojasi kaip aplinka, ir laukia grobio. Kai nieko neįtardama auka plaukia pro šalį, zebražuvė akimirksniu ją sugriebia ir suėda. Aktyviai medžiodama ši žuvis dideliais pelekais užspiečia auką į kampą ir ją praryja.

Jūrinė drakoniukė (*Trachinus draco*), drakoninių (*Trachinidae*) šeimos žuvis. Paplitęs Šiaurės Atlanto, Viduržemio, Juodosios, Šiaurės jūrų priekrantėse, Baltijos jūros vakarinėje dalyje. Kūnas iki 30–45 cm ilgio, tamsiai pilkas, šonai įstrižai dryžuoti. Galva panaši į buožgalvio, žiotys nukreiptos į viršų, įstrižos, akys išsprogusios. 2 nugaros peleakai. Gyvena ant dugno. Minta bestuburiais ir smulkiomis žuvimis. Neršia 3 metų. Ant žiaunadangčių aštrių išaugų ir pirmojo nugaros peleko dyglių pagrindo yra nuodingos liaukos, kurių išskiriami neurotoksinai ir hemotoksinai pavojingi žmonėms.

Mėlynasis jūrų chirurgas (*Acanthurus coeruleus*) turi aštrius pelekus ir uodegą, kuria lengvai galima pjaustyti venas ar sausgysles. Jei jums pasisekė išbristi iš vandens prieš atvykstant rykliams – laikykite save laimingu.

Priedas 6

1. Kas lemia ryškias spalvas ir įmantrias formas gamtoje?

2. Kaip pasikeitė Jūsų požiūris po to, kai sužinojote faktus apie gražias žuvis?

ŠALTINIAI

1. Pagrindinio ugdymo bendrosios programos: Gamtamokslinis ugdymas 5–6 kl.
2. Pagrindinio ugdymo bendrosios programos: Dorinis ugdymas. Etika 6 kl.
3. Specializuoto ugdymo krypties programų (pagrindinio ugdymo kartu su su dailės ugdymu programų) dailės ugdymo dalis 6 kl.
4. Lietuvių kalbos ir literatūros pagrindinio ugdymo bendroji programa 6 kl.
5. Internetiniai šaltiniai „How to make a new-style video?“ „2012 wildlife film competiton. First place“ <https://www.youtube.com/watch?v=doHYuA4uD7o>;
[https://www.youtube.com/watch?v=sm4c8oyDnxs&feature=emb logo](https://www.youtube.com/watch?v=sm4c8oyDnxs&feature=emb_logo)